

Anotace

Problematika drog a toxikomanie představuje jeden z největších nevyřešených (a zřejmě i nevyřešitelných) problémů lidstva. Toto téma se v českém prostředí setkala s raketovým vzestupem zájmu zejména po sametové revoluci. Problém sám ale vzklíčil už v dobách komunistické diktatury. Z ideologických důvodů byl ovšem po dlouhou dobu bagatelizován, zakrýván nebo přisuzován „dekadentnímu Západu“ a na něj napojeným domácím „živlům“. Seriózní debaty o drogách probíhaly v normalizačním období takřka výhradně na stránkách odborných publikací a tiskovin, kam oko běžného občana nedohlédlo. Do veřejného prostoru začalo téma toxikomanie bez starých ideologických šablon masivně pronikat až v druhé polovině 80. let v souvislosti s uvolňováním poměrů po nástupu M. S. Gorbačova do čela komunistů v Sovětském svazu.

Bez ohledu na „přání a stížnosti“ komunistického establishmentu se v Československu vytvořila subkultura mladých toxikomanů, která měla své hodnoty, hierarchie, symboly a také své problémy. V 80. letech čítala několik desítek tisíc osob a připočteme-li k ní také několik set tisíc starších osob, které neordinovaně nadužívaly léky ovlivňující psychiku, shledáme, o jak zásadní problém se v socialistickém Československu jednalo.

Práce si klade za cíl přesvědčit, že problém toxikomanie zdaleka není otázkou postsametového otevření hranic, ale má kořeny podstatně starší. Disertační práce mapuje, jak to všechno u nás začalo. K jakým látkám měli českoslovenští toxikomani přístup, k jakému jednání je jejich závislost dováděla a jak na to reagovala československá odborná veřejnost, rozhodovací orgány, ale i kultura a média.